

Antopäivä
24.5.2019

Diaarinumerot
00495/18/2299
00499/18/2299

ASIA Kunnallisvalitus, tietoverkko-osuuskunnan lainojen rahoittaminen

Valittaja Petteri Pakarinen, Rääkkylä

Päätökset, joihin on haettu muutosta

1. Rääkkylän kunnanvaltuuston päätös 26.2.2018 § 11

Kunnanvaltuusto on päättänyt hyväksyä Kuntarahoituksen 1,5 miljoonan euron lainatarjouksen 6 kk:n euribor-korolla ja päättänyt lisätä lainan vuoden 2018 talousarvioon talousarviolainaksi.

Lainalla maksetaan Pohjois-Karjalan tietoverkko-osuuskunnan lainojen lyhennykset rahoituslaitoksille neljältä vuodelta kerralla. Lisäksi lainalla maksetaan kunnalle sen antama 300 000 euron lyhytaikainen kahden vuoden niin sanottu bullet-laina. Lainojen yhteismäärä on 1 488 884,76 euroa.

2. Rääkkylän kunnanvaltuuston päätös 26.2.2018 § 12

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt velkakirjaluonnoksen velkakirjaksi ja myöntänyt Pohjois-Karjalan tietoverkko-osuuskunnalle 1 488 884,76 euron lainan. Valtuusto on velvoittanut osuuskunnan raportoimaan taloustilanteestaan kunnalle neljännesvuosittain.

Päätös on perustunut kunnanhallituksen 19.2.2018 § 26 tekemään ehdotukseen, jota on perusteltu seuraavasti:

Lainan antaminen liittyy takauksen antajan takautumisoikeuteen/takautumissaatavaan eli kunnalla on oikeus periä velalliselta maksamansa velan määrä takaisin (Takauslaki 29 §). Lainalla mahdollistetaan osuuskunnalle maksuaikaa hoitaa velvoitteitaan kunnalle ja rahoituslaitokselle. Osuuskunnan ajautuminen konkurssiin tai velkajärjestelyyn vaarantaisi kunnan kyvyn vastata sille säädetyistä tehtävistä ja taloudellisista velvoitteista (Kuntalaki 129 §).

VAATIMUKSET HALLINTO-OIKEUDESSA

Kunnanvaltuuston päätökset 26.2.2018 § 11 ja § 12 on kumottava. Päätösten täytäntöönpano on kiellettävä.

Päätöksiä tehtäessä itsensä jääväneet eivät ole esittäneet perusteluja jääviydelleen, mikä merkitsee vastuun välttelyä.

Kuntalain 129 § kokonaisuudessaan kieltää kunnalta nyt kyseessä olevan kaltaisen lainanoton ja -annon. Kunta on jo ennestään kriisikunta. Myönnetty 1,5 miljoonan euron laina heikentää entisestään todella huonoa kuntataloutta ja vaarantaa kunnan mahdollisuudet selvittää lakisäateisistä velvoitteistaan. Tietoverkko-osuuskunnan taloudesta ei annettu valtuutetuille minikäänlaista tai riittävää selvitystä. Lainan takaisinmaksuohjelma on epäselvä ja vailla todellisuuspohjaa. Osuuskunnan vakuudet ovat olemattomat. Osuuskunta on käytännössä selvitystilassa. Osuuskunnan käyvästä arvosta ei ole hankittu ulkopuolisen tekemää puolueetonta arviota. Arvon määrittäminen perustuu sen sijaan osuuskunnan antamaan omaan arvioon. Osuuskunnan hallituksen puheenjohtaja ilmoitti 12.2.2018 pidetyssä kokouksessa, ettei osuuskunta kykene tulevaisuudessa maksamaan kyseessä olevaa lainaa takaisin kunnalle, ellei tapahdu jotakin merkittävää muutosta tulovirroissa.

Asian selvittäminen ja välitoimet hallinto-oikeudessa

Kunnanhallitus on antanut täytäntöönpanon kieltämistä koskeva vaatimuksen ja valituksen johdosta lausunnot.

Lausunnoissa on esitetty muun ohella seuraavaa:

Valitus ja täytäntöönpanon kieltämistä koskeva vaatimus on hylättävä perusteettomana. Rääkkylä ei ole kriisikunta, vaan se on tehnyt kolmena viimeisenä vuonna positiivisen tuloksen. Kunnan talous on tasapainossa ja sen maksuvalmius on ollut ja on hyvä. Valtuusto on 2.4.2012, 11.11.2013 ja 25.9.2014 myöntänyt osuuskunnan lainoille omavelkaisia takauksia. Valittaja on ollut valtuutettuna päättämässä takauksien myöntämisestä. Kunta on joutunut ja joutuu omavelkaisen takauksen antajana maksamaan osuuskunnan lainojen lyhennyksiä. Kunta vastaa osuuskunnan veloista omavelkaisen takauksen antajana kuin omistaan. Osuuskunnan lainojen maksuohjelmat ovat niin tiukat, ettei se ole pystynyt eikä pysty suoriutumaan ohjelman mukaisista lyhennyksistä ja koroista nykyisellä tulo- ja menokehityksellä. Ky-

seessä ei ole kuntalain 129 §:ssä tarkoitetun lainan antaminen, vaan takautumissaatavaan perustuva takaisinsaantioikeus. Osuuskunnan kanssa laaditaan velkakirja, jossa lyhennysten takaisinmaksamisesta kunnalle sovitaan. Osuuskunnan arvon määrittäminen tehdään konkurssin tai yrityssaneerauksen yhteydessä. Osuuskunta ei ole konkurssissa tai yrityssaneerauksessa.

Kuntalain 129 § ei kiellä lainan ottamista. Kunnan myöntämät takaukset osuuskunnan lainoille on myönnetty vanhan kuntalain aikaan. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklat koskevat valtion tukien myöntämistä, eivät lainan antamista.

Itä-Suomen hallinto-oikeus on 1.6.2018 antamallaan välipäätöksellä nro 18/0152/4 kieltänyt kunnanvaltuuston päätösten 26.2.2018 §:t 11 ja 12 täytäntöönpanon.

Valittaja on antanut vastineen. Osuuskunnan liittymää käyttävien jäsenten määrä on laskenut vuoden 2017 alusta vuoden 2018 toukokuuhun 733:sta 650:een eli 83:lla liittymällä. Näin ollen osuuskunnan maksuvalmius on heikentynyt entisestään.

Kunnalle on lähetetty tiedoksi Pakarisen vastine.

Kunnanhallitus on toimittanut omasta aloitteestaan lisälausunnon, jossa on tuotu esille muun ohella seuraavaa:

Valtuuston päätöksen 26.2.2018 § 12 mukaisessa lainajärjestelyssä osuuskunta ei tulisi saamaan käyttöönsä varoja kunnalta, eivätkä kunnan kokonaisvastuut siten kasvaisi. Myöskään kunnan riski ei kasvaisi. Myönnettävällä lainalla on lisäksi tarkoitus konvertoida kunnan osuuskunnalle aiemmin myöntämä 300 000 euron suuruinen laina. Lainaa on nostettu ja pääosa siitä käytetty kunnan osuuskunnalta olevan saatavan maksuun. Kyse ei tältä osin ole siten uuden lainan myöntämisestä vaan olemassa olevan lainan yhdistämisestä nyt myönnettävään lainaan.

Kunta on ehtinyt ennen hallinto-oikeuden välipäätöstä maksamaan osuuskunnan tulevia lainojen lyhennyksiä yhteensä 314 967,80 euroa. Maksu oli tarpeen korkokustannusten pienentämiseksi ja se rahoitettiin tilapäisesti kuntatodistusohjelmalla. Osuuskunnalle myönnettävällä lainalla on tarkoitus kattaa myös kyseinen saatava. Loppuosa lainasta eli 873 916,96 euroa on tarkoitus käyttää kokonaan kunnan takaamien pankkilainojen ennenaikaiseen lyhennykseen.

Valtuuston päätöksessä 26.2.2018 § 11 on kysymys edellä mainitun järjestelyn vaatiman rahoituksen hankkimisesta kunnalle. Takausvastuu huomioon ottaen kunnan kokonaisvastuut kasvaisivat järjestelyssä ainoastaan noin 11 000 eurolla, joka summa tarvitaan kunnan omiin kuluihin, eikä sillä rahoiteta osuuskuntaa. Päätöksessä on kysymys saamisten uudelleen järjestämisestä eikä kuntalain 129 §:n tarkoittaman uuden lainan myöntämisestä. Kunta ei luovu järjestelyssä saamistaan vakuuksista eikä kunnan riski kasva.

Osuuskunnan puolesta annetut takaukset on annettu ennen kuntalain voimaantuloa. Osuuskunnan maksukyky on heikko, sen oma pääoma on menetetty. Osuuskunnan omaisuus koostuu lähinnä Rääkkylään rakennetusta valokuituverkosta eikä se ole käytännössä realisoitavissa. Osuuskunta ei pysty nykyisessä taloudellisessa tilanteessa selviytymään kaikkien lainojensa maksusta. Tämän vuoksi kunta on joutunut ja joutuu jatkossa maksamaan takausvastuunsa perusteella takaamiensa lainojen korot ja lyhennykset. Vanhoihin takauksiin perustuvissa takautumissaatavissa tai niiden järjestelyssä ei ole kyse uuden lainan antamisesta. Kyse ei ole myöskään miltei osin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklojen tarkoittamasta tuesta. Osuuskunnalle myönnettävän lainan pääoma kattaa koko kunnan saatavan ja lainan korko on sama kuin kunnan ottaman lainan korko.

Mikäli osuuskunta asetettaisiin konkurssiin, kunta joutuisi maksamaan koko takaamansa lainamäärän (noin 3,4 miljoonaa euroa) heti ja kirjaamaan mahdollisesti jopa koko summan luottotappioksi. Tällöin kunta joutuisi hankkimaan yli kaksikertaisen rahoituksen takausvastuun maksamiseksi.

Tehtyjen päätösten kumoaminen ja järjestelyn epäminen tulisi aiheuttamaan kunnalle merkittävää taloudellista vahinkoa. Päätökset ovat kuuluneet kunnan harkintavaltaan ja ne on tehty perustuslain 121 §:n takaaman kunnallisen itsehallinnon puitteissa.

Pohjois-Karjalan tietoverkko-osuuskunta on vastineessaan pyytänyt, että hallinto-oikeus purkaisi asetetun täytäntöönpanokiellon ja hylkäisi täytäntöönpanokieltoa koskevan vaatimuksen. Vastineessa on muun ohella esitetty, että kunta on tehnyt takauspäätökset 4.2.2012, 3.12.2012 ja 11.11.2013 ja sille on syntynyt jo näiden päätösten myötä taloudellinen riski.

Valittaja on antanut lisävastineen. Kunnanhallituksen lausunnosta ilmenee selkeästi, että kyseessä on laina. Lainalle ei ole laadittu takaisinmaksuohjelmaa. Osuuskunta ei kykene lyhentämään lainaa ollenkaan, vaan kunnan on neljän vuoden kuluttua otettava lisää lainaa osuuskunnan lainojen hoitamiseksi. Kunnan kannalta olisi selkeintä hakea osuuskunta selvitystilaan, ja tätä kautta asia saataisiin lopulta päätökseen. Nykyisellä tavalla hoidettuna asiasta tulee niin kunnalle kuin kuntalaisillekin liian kallista. Laskelmissa ei ole otettu huomioon korkojen nousun mahdollisuutta. Vanhojen lainojen maksaminen ottamalla uusi, entistäkin suurempi laina, ei ole kunnan talouden hoidon kannalta järkevää.

Kunnanhallitukselle ja Pohjois-Karjalan tietoverkko-osuuskunnalle on lähetetty tiedoksi valittajan lisävastine.

Muita merkintöjä

Hallinto-oikeus on käsitellyt ja ratkaissut asian yhtä aikaa Jouko Päivisen Rääkkylän kunnanvaltuuston päätöksestä 11.12.2017 § 68 tekemän valituksen (dnro 00001/18/2299) ja valittajan Rääkkylän kunnanhallituksen päätöksestä 22.10.2018 § 158 tekemän valituksen (dnro 02500/18/2299)

kanssa. Mainittuja valituksia koskevat asiakirjat ovat olleet tätä asiaa ratkaistaessa hallinto-oikeuden käytettävissä.

HALLINTO-OIKEUDEN RATKAISU

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Hallinto-oikeus määrää hallintolainkäyttölain 32 §:n 2 momentin nojalla, että hallinto-oikeuden 1.6.2018 antamaa kunnanvaltuuston päätösten 26.2.2018 §:t 11 ja 12 täytäntöönpanon kieltämisestä koskevaa määräystä tulee noudattaa, kunnes tämä päätös on lainvoimainen tai sitä ennen korkein hallinto-oikeus asiassa mahdollisesti toisin määrää.

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Kuntalain 97 §:n 1 momentin mukaan valtuutettu on valtuustossa esteellinen käsittelemään asiaa, joka koskee henkilökohtaisesti häntä taikka hänen hallintolain 28 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua läheistään.

Kuntalain 129 §:n 1 momentin mukaan kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädettyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla.

Kuntalain 135 §:n 1 momentin mukaan valituksen saa tehdä sillä perusteella, että:

- 1) päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä;
- 2) päätöksen tehnyt viranomaisena on ylittänyt toimivaltansa; tai
- 3) päätös on muuten lainvastainen.

Saman pykälän 2 momentin mukaan valittajan tulee esittää 2 momentissa tarkoitettujen valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä.

Lainvalmisteluasiakirjojen kannanotot

Hallituksen esityksessä kuntalaiksi (HE 268/2014 vp) on 129 §:n 1 momentin yksityiskohtaisissa perusteluissa todettu muun ohella, että ”Kunta ei saisi myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos niihin sisältyisi merkittäviä taloudellisia riskejä. Merkittävänä taloudellisena riskinä voitaisiin pitää esimerkiksi tilannetta, jossa takausvastuun realisoituminen vaarantaisi kunnan koko toiminnan tai vastaisi suuruudeltaan muutoin huomattavaa osaa kunnan talousarviosta. Momentissa mainittujen edellytysten täyttyminen tulisi arvioida jokaisen toimenpiteen osalta erikseen. Momentissa tuotaisiin esiin myös, että toimenpiteitä tehtäessä kunnan edut tulisi turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla. Tällä tarkoitettaisiin sitä, ettei vaadittavien vastavakuuksien tarvitsisi kattaa koko takaukseen liittyvää riskiä, vaan kunnan riskien hallinnan näkökulmasta riittävän osan. Riskin todennäköisyys ja laajuus vaikuttavat yleisesti takauksen antamisen edellytyksiin sekä takauksen hintaan”.

Hallintovaliokunta on eduskunnalle edellä mainitusta hallituksen esityksestä antamassaan lausunnossa (HaVM 55/2014 vp) todennut 129 §:n osalta, että ” Säännös takauksien ja lainanannon rajoittamisesta vähentää kuntien riskinottoa, mutta samalla rajoittaa elinkeinopoliittisia toimenpiteitä. Valiokunta pitää sääntelyä kuitenkin perusteltuna suurten kuntariskien vuoksi. Selvityksen mukaan kuntien takauskäytäntöjen perusteella näyttää siltä, että varsinkin pienet kunnat ovat taanneet taloudelliseen kantokykyynsä nähden huomattavia määriä. Takausvastuiden realisoituminen voisi vaarantaa kunnan toiminnan sekä mahdollisuudet vastata peruspalvelujen järjestämisestä. Myös kuntien muille kuin kuntakonserniin kuuluville yhteisöille antamien takauksien määrä muodostaa erityisesti pienille kunnille merkittävän riskin. Usein näiden kuntien elinkeinorakenne on lisäksi erittäin riippuvainen näistä yrityksistä ja niiden tarjoamista työpaikoista ja siten kuntien talous on riippuvainen näiden yritysten toiminnasta. Kunnan takauksien riskialttiutta lisää vielä se, että kuntaa haetaan yksityisten yritysten takaajaksi varsinkin silloin, kun muita takaajia ei ole saatavissa tai niiden takaukset eivät riitä koko lainasummalle.

(– –)

Yleisten laintulkintaoppien mukaisesti rajoituksilla ei voi olla takautuvia vaikutuksia. Siten takauksia ja antolainoja koskeva sääntely ei muuta voimassa olevia sitoumuksia. Siltä osin kuin lainan ja takauksen antaminen tulee kunnassa uudelleen harkittavaksi, tilanne on toinen. Valiokunta katsoo, ettei tässä yhteydessä voida asettaa erilaiseen asemaan kokonaan uusia ja aiemmin myönnettyjen takauksien ja lainojen pidennyksiä tarkoittavia takauksia ja lainoja, vaan rajoitukset koskevat näitä molempia”.

Esitetty selvitys

Kunnanhallituksen päätöspöytäkirjan 19.3.2012 (§ 47) valmisteluosiosta ilmenee muun ohella, että kunnanvaltuusto on 28.9.2011 (§ 31) päättänyt kunnan osallistumisesta laajakaistapalvelujen tarjontaan soveltuvan viestintäverkon suunnittelu- ja rakentamishankkeeseen koko kunnan alueella 560 327 euron rahoitusosuudella. Kunnanhallitus on päättänyt 27.2.2012 (§ 30) myöntää rahoitusosuutensa Pohjois-Karjalan tietoverkko-osuuskunnalle, joka Pohjois-Karjalan maakuntaliiton hyväksymänä toimittajana toteuttaa laajakaistahanketta kunnan alueella. Rääkkylän kunnan haja-asutusalueiden laajakaistahankkeiden toteuttajaksi oli laajakaistatukilain mukaisesti kiinnostunut vain Pohjois-Karjalan tietoverkko-osuuskunta. Osuuskunta perustettiin siksi, että aiemmilla hakukierroksilla ei löytynyt ketään kiinnostunutta toteuttajaa koko kunnan laajakaistahankkeisiin.

Kunnanhallituksen päätöspöytäkirjan 5.2.2018 (§ 21) valmisteluosiosta ilmenee, että kunnanvaltuusto on päättänyt 2.4.2012, 11.11.2013 ja 25.9.2014 antaa Pohjois-Karjalan tietoverkko-osuuskunnan yhteensä 3 765 511,52 euron suuruisille lainoille omavelkaiset takaukset. Kunnanhallituksen päätöspöytäkirjan 4.11.2013 (§ 181) valmisteluosiosta ilmenee, että 11.11.2013 myönnetyn lisätakauksen takausaika olisi 15 vuotta kuten aikaisemmassakin takauspäätöksessä. Kunnanhallituksen päätöspöytäkirjan 5.2.2018 (§ 21) valmisteluosiosta ilmenee edelleen, että kunnanvaltuusto on 11.12.2017 hyväksynyt lisätalousarvion, joka sisälsi osuuskunnan rahoitusjärjestelyjä varten myönnetyn 300 000 euron lyhytaikaisen kahden vuoden bulletlainan. Puheenjohtajiston ja osuuskunnan puheenjohtajan kanssa käydyissä

neuvotteluissa on sovittu, että lyhytaikainen laina huomioidaan pitkäaikaisen lainan määrässä. Lainojen yhteismäärä on siten 1 488 884,76 euroa. Kunta on vuoden 2016 aikana maksanut takauksen antajana pankeilta saatujen ilmoitusten perusteella velallisen maksamatta jättämiä lainojen lyhennys- ja korkoeriä yhteensä 89 934,91 euroa.

Kunnanhallituksen päätöspöytäkirjan 19.2.2018 (§ 26) valmisteluosiosta ilmenee, että osuuskunnan taloustilanteesta on vuoden 2017 aikana käyty useita neuvotteluja. Osuuskunnan lainoilla on niin tiukat maksuohjelmat, ettei se ole pystynyt eikä pysty suoriutumaan maksuohjelman mukaisista lainojen lyhennyksistä ja koroista nykyisellä tulo- ja menokehityksellä. Omavelkaisen takauksen antajana kunta vastaa osuuskunnan veloista kuin omistaan. Puheenjohtajiston ja osuuskunnan hallituksen puheenjohtajan kesken käydyissä neuvotteluissa on lopulta päädytty siihen, että kunta omavelkaisen takauksen antajana ottaa vastattavakseen osuuskunnan lainoista osan siten, että kunta maksaa osuuskunnan kaikkien lainojen lyhennykset neljältä vuodelta kerralla ja osuuskunta vastaa lainojen koroista. Neljän vuoden lyhennysten määrä on pankin ilmoituksen mukaan yhteensä 1 188 884,76 euroa. Lisäksi kunnanvaltuuston hyväksymä lisätalousarvion sisältämä 300 000 euron lyhytaikainen laina otetaan lainajärjestelyissä huomioon, joten lainojen yhteismääräksi tulee 1 488 884,76 euroa (TakausL 26 §). Lainan antaminen liittyy takauksen antajan takautumisoikeuteen/takautumissaatavaan eli kunnalla on oikeus periä velalliselta maksamansa velan määrä takaisin. Lainalla mahdollistetaan osuuskunnalle maksuaikaa hoitaa velvoitteitaan kunnalle ja rahoituslaitokselle. Osuuskunnan ajautuminen konkurssiin tai velkajärjestelyyn vaarantaisi kunnan kyvyn vastata sille säädettyistä tehtävistä ja taloudellisista velvoitteestaan. Velasta on laadittu velkakirja, jonka luonnoksen mukaan velan määrä 1 488 884,76 euroa eräännytyy maksettavaksi kokonaisuudessaan 20 vuoden kuluttua. Velan korko on 6 kk euribor + 0,550 %. Esitetyn velkakirjaluonnoksen mukaan velallinen sitoutuu antamaan luoton vakuudeksi jälkipantin yrityskiinnityksestä nro 2012/00306) ensisijaisen pantin haltijan saatavien jälkeen.

Kunnanhallituksen hallinto-oikeudelle antamien lausuntojen mukaan kunnan taseessa on yli 2 miljoonaa euroa niin sanottua puskuria. Kunnan tilinpäätösten tunnusluvut osoittavat talouden olevan tasapainoinen. Kunnan lainakanta viimeisimmässä vuoden 2017 tilinpäätöksessä on 1 860 euroa/asukas. Osuuskunnan puolesta annetut takaukset on annettu ennen kuntalain voimaantuloa. Osuuskunnan maksukyky on heikko, sen oma pääoma on menetetty. Osuuskunnan omaisuus koostuu lähinnä Rääkkylään rakennetusta valokuituverkosta eikä se ole käytännössä realisoitavissa. Osuuskunta ei pysty nykyisessä taloudellisessa tilanteessa selviytymään kaikkien lainojensa maksusta. Tämän vuoksi kunta on joutunut ja joutuu jatkossa maksamaan takausvastuunsa perusteella takaamiensa lainojen korot ja lyhennykset. Mikäli osuuskunta asetettaisiin konkurssiin, kunta joutuisi maksamaan koko takaamansa lainamäärän (noin 3,4 miljoonaa euroa) heti ja kirjamaan mahdollisesti jopa koko summan luottotappioksi. Tällöin kunta joutuisi hankkimaan yli kaksikertaisen rahoituksen takausvastuun maksamiseksi.

Oikeudellinen arviointi

Esteellisyyttä ja valmistelua koskevat valitusperusteet

Kunnanvaltuuston päätöspöytäkirjoihin 26.2.2018 §:11 ja 12 on kirjattu, että valtuutetut Tuure Hirvonen, Ville Hirvonen, Harri Laasonen, Pasi Laasonen, Markku Laasonen, Urho Makkonen ja Ona Makkonen ovat poistuneet esteellisinä kokoushuoneesta kyseisten pykälien käsittelyn ajaksi, eivätkä he ole osallistuneet asian käsittelyyn tai päätöksentekoon. Valtuutettu Ville Hirvosen tilalle on asioiden käsittelyn ajan tullut varavaltuutettu Aune Hirvonen. Pöytäkirjaan ei ole kirjattu valtuutettujen esteellisyyden perustetta, eikä sitä ole esitetty myöskään hallinto-oikeudelle. Valtuutetun tulee kuntalain 97 §:n 5 momentin mukaisesti ilmoittaa lähtökohtaisesti itse esteellisyydestään. Valtuutettu voi myös epävarmassa tilanteessa pidättäytyä käsittelyyn osallistumisesta. Tästä syystä kunnanvaltuuston päätökset eivät olisi syntyneet virheellisessä järjestyksessä myöskään siinä tapauksessa, että valtuutetut olisivat katsoneet itsensä esteelliseksi perusteella, joka olisi myöhemmin todettavissa aiheettomaksi. Näin ollen kunnanvaltuuston päätösten ei voida katsoa syntyneen virheellisessä järjestyksessä myöskään sillä valituksessa esitetyllä perusteella, ettei päätöspöytäkirjoista ilmene, että esteelliseksi itsensä ilmoittaneet valtuutetut olisivat ilmoittaneet perusteet esteellisyydelleen.

Valituksen mukaan valtuutetuille ei ole annettu Pohjois-Karjalan tietoverkko-osuuskunnan taloudellisesta tilanteesta minkäänlaista tai ainakaan riittävää selvitystä. Hallinto-oikeus toteaa, että valtuuston päätökset lainan ottamisesta ja lainan antamisesta edelleen osuuskunnalle ovat johtuneet päätöspöytäkirjojen valmisteluosioista ilmenevällä tavalla selkeästi esille tuodusta osuuskunnan heikosta taloudellisesta tilanteesta. Asian valmistelua ei voida pitää valittajan esittämistä syistä sillä tavalla puutteellisena tai riittämättömänä, ettei kunnanvaltuustolla olisi ollut edellytyksiä arvioida kunnanhallituksen ehdotuksen merkitystä ja sisältöä. Valtuuston päätökset eivät ole syntyneet tästä valittajan esittämästä syystä virheellisessä järjestyksessä.

Kuntalain 129 §:n 1 momentin vastaisuutta koskeva valitusperuste

Kunnanvaltuusto on päätöksellään 26.2.2018 § 11 hyväksynyt Kuntarahoituksen 1,5 miljoonan euron suuruisen lainatarjouksen 6 kuukauden euriborikorolla. Valittajan mukaan lainan ottaminen on vastoin kuntalain 129 §:ää. Mainittu säännös koskee kuitenkin vain kunnan myöntämän lainan, takauksen tai muun vakuuden antamista. Säännös ei tule sovellettavaksi kunnan ottaman lainan kohdalla, eikä valtuuston päätös siten ole valituksessa esitetyllä perusteella lainvastainen.

Valtuusto on päätöksellään 26.2.2018 § 12 päättänyt myöntää Pohjois-Karjalan tietoverkko-osuuskunnalle 1 488 884,76 euron lainan. Kunnan selvityksen mukaan lainan antamisessa on kyse kunnan osuuskunnalle jo aiemmin lainvoimaisilla päätöksillä antamiin omavelkaisiin takausiin liittyvästä rahoitusjärjestelystä osuuskunnalle. Kuntalain lainvalmisteluasiakirjoista edellä selostetulla tavalla ilmenee, että kuntalain 129 §:n sääntely ei voi kohdistua jo voimassa oleviin sitoumuksiin, mutta sääntely tulee sen sijaan

sovellettavaksi samalla tavalla sekä kokonaan uusien että jo aiemmin myönnettyjen takauksien ja lainojen pidennyksiä tarkoittavien takausten ja lainojen kohdalla. Hallinto-oikeus katsoo, että valtuuston päätöksessä on selkeästi kyse uuden lainan myöntämisestä osuuskunnalle. Lainan käyttötarkoituksella ei ole hallinto-oikeuden arvion mukaan merkitystä arvioitaessa sitä, onko lainan antamiseen tullut soveltaa kuntalain 129 §:n 1 momentissa säädettyjä edellytyksiä. Näin ollen asiassa tulee valituksen johdosta arviotavaksi, onko kunnanvaltuuston päätös kuntalain 129 §:n 1 momentin vastainen.

Valituksen mukaan lainan antaminen heikentää entisestään huonoa kuntataloutta ja vaarantaa kunnan mahdollisuudet selvittää lakisääteisistä velvoitteistaan. Kuntalain 129 §:n 1 momentin tarkoituksena on ollut vähentää kuntien sellaista riskienottoa, joka voisi vaarantaa kunnan toiminnan sekä mahdollisuudet vastata peruspalvelujen järjestämisestä. Nyt kysymyksessä olevan lainan myöntäminen osuuskunnalle liittyy kunnan aiempiin lainvoimaisiin päätöksiin perustuviin takausvastuisiin. Esitetyn selvityksen mukaan osuuskunta ei ole kyennyt suoriutumaan lainojensa takaisinmaksusta, ja kunnan takausvastuu on siten jo osin toteutunut. Laina on myönnetty kunnan takamien osuuskunnan velkojen takaisinmaksuun. Lainan myöntäminen perustuu siten takausvastuista johtuvaan, ja osuuskunnan heikon taloustilanteen johdosta todellisena ja merkittävänä pidettävään, taloudelliseen riskiin. Kunta on pitänyt lainajärjestelyyn liittyviä riskejä taloutensa kannalta pienempinä kuin tilannetta, jossa osuuskunnan annettaisiin maksukyvyttömänä ajautua konkurssiin tai velkajärjestelyyn, jossa kunta joutuisi maksamaan ja rahoittamaan koko takaamansa noin 3,4 miljoonan lainamäärän välittömästi. Lainalla on tarkoitus kattaa osuuskunnan lainojen lyhennykset neljältä vuodelta ja sillä tavalla vakauttaa osuuskunnan taloutta sekä maksuvalmiutta. Hallinto-oikeus arvioi, ettei kunnan myöntämä laina ainakaan merkittävästi lisää kunnalla jo olemassa olevaa osuuskunnan rahoittamiseen liittyvää riskiä. Tästä syystä lainan ei voida katsoa vaarantavan myöskään kunnan kykyä vastata sille laissa säädettyistä tehtävistä.

Kuntalain 129 §:n 1 momentin mukaan kunnan edut tulee lainaa myönnettäessä turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla. Valittajan mukaan osuuskunnan lainalle antamat vakuudet ovat olemattomat. Valtuuston hyväksymän velkakirjaluonnoksen mukaan lainan vakuutena olisi jälkipantti yrityskiinnityksestä ensisijaisen pantinhaltijan saatavien jälkeen. Kunnan esittämästä selvityksestä ilmenee, että osuuskunnan omaisuus koostuu lähinnä kuntaan rakennetusta valokuituverkosta eikä se ole käytännössä realisoitavissa. Kun otetaan kuitenkin huomioon, että kunnalla jo entuudestaan oleva osuuskunnan rahoittamiseen liittyvä riski ei edellä todetulla tavalla merkittävästi kasva, vastavakuutta on pidettävä näissä oloissa kunnan etujen kannalta riittävänä. Valittaja on vedonnut korkojen noususta mahdollisesti kunnalle tulevaan lisääntyneeseen riskiin. Kunnan selvityksen mukaan merkittävä osa lainasta on tarkoitus käyttää osuuskunnan lainojen ennenaikaiseen lyhentämiseen, mikä osaltaan vähentää myös korkojen nousuun liittyvää riskiä.

Hallinto-oikeus katsoo edellä lausutuun perusteisiin, ettei kunnanvaltuuston päätöstä ole pidettävä kuntalain 129 §:n 1 momentin vastaisena. Kunnan-

valtuuston päätökset 26.2.2018 §:t 11 ja 12 eivät siten ole valituksessa esitetyin perustein lainvastaisia.

Täytäntöönpanomääräys

Hallintolainkäyttölain 32 §:n 2 momentin mukaan asian käsittelyn lopettavassa päätöksessään valitusviranomaisen on tarvittaessa lausuttava täytäntöönpanoa koskevan määräyksen voimassaolosta. Jos päätöksestä saa valittaa, siinä voidaan määrätä, että täytäntöönpanoa koskeva määräys on voimassa, kunnes päätös on lainvoimainen tai ylempi valitusviranomainen määrää toisin.

Lain esitöissä (HE 217/1995 vp) on säännöksen toista virkettä koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa todettu, että ”tällä tavoin voitaisiin turvata tilanteen säilyminen muuttumattomana päätöksen lainvoimaisuuteen saakka”. Hallinto-oikeuden välipäätöksellään 1.6.2018 antama täytäntöönpanon kieltä on perustunut muun muassa siihen, ettei lainan ottamista ja antamista koskevien päätösten täytäntöönpanoa voida esitetyn selvityksen perusteella tehokkaasti peruuttaa. Siitä huolimatta, että hallinto-oikeus on edellä pääasiaa koskevassa ratkaisussaan päätenyt siihen johtopäätökseen, etteivät valtuuston päätökset ole lainvastaisia, hallinto-oikeus katsoo, että perusteet annetun täytäntöönpanomääräykselle voimassa pitämiseksi ovat edelleen jatkomuutoksenhaun mahdollisuuden vuoksi olemassa. Tästä syystä hallinto-oikeus katsoo aiheelliseksi määrätä, että täytäntöönpanoa koskeva määräys on edelleen voimassa tämän päätöksen lainvoimaisuuteen saakka, tai kunnes korkein hallinto-oikeus sitä ennen asiassa mahdollisesti toisin määrää.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut ja

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Valitusosoitus on liitteenä (LO 00.33 K).

Päätöksen ovat tehneet hallinto-oikeuden jäsenet Jukka Hartikainen, Marika Turunen ja Elina Ranz.

Esittelevä jäsen

Elina Ranz

Jakelu

Päätös	Petteri Pakarinen, saantitodistuksin
Oikeudenkäyntimaksu	250 euroa (Oikeudenkäyntimaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on tämän päätöksen liitteenä.)
Jäljennös	Rääkkylän kunnanvaltuusto / kunnanhallitus, jonka on kuntalain 142 §:n mukaisesti ilmoitettava päätöksestä Rääkkylän kunnanjohtaja, sähköpostitse Pohjois-Karjalan tietoverkko-osuuskunta
Tiedoksi	Kuntarahoitus Oyj

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen kirjallisella valituksella.

Valitusaika Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä**, sitä päivää lukuunottamatta.

Jos päätöksestä valitetaan kunnan jäsenelle taikka kuntayhtymän jäsenkunnalle tai sen jäsenelle kuuluvan valitusoikeuden nojalla, valitusaika lasketaan siitä päivästä, jolloin ilmoitus päätöksestä on julkaistu kunnan, kuntayhtymän tai asianomaisten kuntien yleisessä tietoverkossa.

Jos päätös on annettu asianomaiselle erikseen tiedoksi, valitusaika luetaan kuitenkin tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Sähköisen asiointipalvelun kautta tiedoksi saadun päätöksen tiedoksisaantipäivä on asiointipalvelusta saadun viestin avaamispäivä. Sijaistiedoksiannossa päätös katsotaan tiedoksisaaduksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**. Valitusasiakirjat liitteineen voi toimittaa sähköisessä asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>. Valitusasiakirjat voi toimittaa myös postitse, lähetin välityksellä, telekopiona tai sähköpostilla. Valitusasiakirjojen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- **postiosoite ja puhelinnumero, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa**
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka, jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011) tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen **valtakirja**, jollei valittaja ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa.

Korkeimman hallinto-oikeuden osoite

Postiosoite: PL 180, 00131 Helsinki

Telekopionumero: 029 56 40382

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, Helsinki

Sähköpostiosoite: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

LO 00.33 K

OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Itä-Suomen hallinto-oikeus lähettää erikseen laskun oikeudenkäyntimaksusta.

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua maksun määränneeltä virkamieheltä (asian esittelijä) kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä siten kuin hallintolaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Itä-Suomen hallinto-oikeus
PL 1744, Minna Canthin katu 64
70101 KUOPIO
ita-suomi.hao@oikeus.fi
Fax 029 564 2501

Oikaisuvaatimus on toimitettava hallinto-oikeudelle määräajassa ennen virka-ajan päättymistä klo 16.15.

Maksu perustuu tuomioistuinmaksulakiin (1455/2015) tai lakiin tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista (701/1993, ennen 1.1.2016 vireille tulleet asiat).